

Handläggare
Eva Cedergren
Telefon: 08-508 08 789

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd
2018-04-19

Mer fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och returpapper – utveckling av producentansvaren

Remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande

Maria M Laxvik
Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Regeringen vill göra det lättare för alla att agera miljövänligt i vardagen. Regeringens ambition är att avfall i så hög grad som möjligt ska utnyttjas som en resurs och materialåtervinnas där så är lämpligt. Förslaget innebär att insamling av förpackningsavfall och tidningar vid bostaden (så kallad fastighetsnära insamling) ska som huvudregel ersätta återvinningsstationerna.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning ser positivt på regeringens förslag om mer fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och returpapper och en ökad utveckling av producentansvaren.

Ärendet

Av förslaget framgår att det idag finns flera problem med tillämpningen av bestämmelserna om producentansvar för förpackningar och returpapper. Problemen handlar bland annat om en oklar fördelning av ansvar, oklara krav på servicenivån för insamling av förpackningsavfall och retur-papper, oklara krav på förpackningsdesign, bristfällig statistik till följd av oklara rapporteringsskyldigheter, nedskräpningsproblem på välbesökta stränder, parker och andra offentliga miljöer och att vissa hushåll

betalar för insamling och behandling av förpackningsavfall två gånger. Producentansvaren för förpackningar och returpapper behöver därför ses över för att bättre tillgodose medborgarnas behov av en lättillgänglig insamling och för att andelen avfall som materialåtervinns ska öka.

Det behövs långsiktiga spelregler och ett tydligt regelverk för producentansvaren för förpackningar och returpapper för att underlätta övergången till en cirkulär ekonomi. På så vis blir det möjligt för ansvariga aktörer och näringslivet att göra investeringar som främjar en hållbar avfallshantering och skapar nya jobb.

I regeringens promemoria föreslås att det fulla ekonomiska ansvaret ska tas av producenterna genom tillståndspliktiga insamlingssystem. Under ett sådant system får kommunerna samla in förpackningsavfall och returpapper endast om de har avtal med det tillståndspliktiga systemet. Bedömningen är att även under ett sådant tillståndssystem kommer det fortfarande finnas olika entreprenörer, båda privata och kommunala, som verkar.

Det nya systemet kommer också ge bättre tillgång till uppföljning. Det ska införas en anmälningsplikt till Naturvårdsverket som också får möjlighet att ge sanktioner.

Reglerna för förpackningars utformning ska också förtydligas. Detta ska ge smartare förpackningar och i längden mindre förpackningsavfall. Bland annat begränsas användningen av onödiga förpackningar.

Regeringen föreslår ett förtydligande krav på vad som ska krävas för att ett insamlingssystem ska vara lämpligt. Exempelvis ska ett lämpligt insamlingssystem tillhandahålla insamlingsplatser för den del av hushållens förpackningsavfall som inte ska samlas in från bostadsfastigheterna, såsom välbesökta stränder, parker och andra offentliga miljöer. Dessa insamlingsplatser ska vara lättillgängliga för dem som vill lämna ifrån sig förpackningsavfallet.

För att aktörerna ska få tid att anpassa sig så kommer kraven på insamlingen att höjas gradvis till 2025, med start 2021 då 60 procent av alla bostadsfastigheter omfattas samt i utemiljöerna där många människor vistas.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i samverkan mellan ekonomiavdelningen och parkmiljöavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen 2018-04-12, i pensionärsrådet 2018-04-16 och i rådet för funktionshinderfrågor 2018-04-12. Synpunkter framgår av protokollen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Kungsholmens stadsdelsförvaltning ser positivt på regeringens förslag om mer fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och returpapper och en ökad utveckling av producentansvaren.

Förvaltningen kommenterar i det följande enbart det som berör stadsdelsnämndens ansvarsområden.

Förvaltningen är positiv till remissens förslag om att det i utemiljöer där normalt många människor vistas ska finnas samlingsplatser för förpackningsavfall. Enligt förvaltningen ligger Stockholms stads arbete med källsortering på allmän plats i linje med vad som efterfrågas i remissen. Sedan 2015 driver trafikkontoret ett utvecklingsprojekt där de på försök erbjuder källsortering på allmän plats. Olika modeller av kärl har testats. Genom försöken samlar trafikkontoret in kunskap om vad som kan hjälpa stockholmarna att sortera rätt. Förvaltningen följer och tar del av trafikkontorets arbete.

I år placeras källsorteringsmoduler ut på 20 platser runt om i staden. På varje plats finns kärl för plast, pappersförpackningar, färgat glas, ofärgat glas och övrigt avfall. Just nu inriktar sig projektet på vattennära platser som badplatser och kajer, för att minska nedskräpningen i vattnet. Tillsammans med trafikkontoret planerar förvaltningen att genomföra kommunikationsinsatser för att informera om möjligheterna att källsortera på allmän plats.

Inom Kungsholmens stadsdelsområde testar trafikkontoret i år källsorteringsmoduler vid Hornsbergsstrand, Kungsholmsstrand och i Rålambshovsparken. Med hjälp av erhållna klimatinvesteringsmedel kommer också stadsdelsförvaltningen att i år ställa ut permanenta källsorteringsmoduler vid Smeduddsbadet och i Rålambshovsparkens parklek. Ansvar för källsorteringsmodulerna är i dagsläget delat mellan trafikkontoret och stadsdelsförvaltningarna.

Enligt förvaltningen innebär inköp av källsorteringsmodulerna ökade investeringskostnader och eventuellt ökade kostnader för skötsel och underhåll. Förslagen i promemorian innebär att producenterna ska finansiera insamlingssystemen i parker och offentliga miljöer. Det kommer att innebära minskade kostnader för staden. Förvaltningen anser att organisation och utformning av insamlingssystemen bör ske i tät samverkan med kommunen.

Förslagen i promemorian gäller enbart hushållens förpackningar. Det är önskvärt att producentansvaret också utsträcks till att gälla verksamheternas förpackningar. Detta för att undvika för att exempelvis en förskola ska betala både för förpackningen och för borttransport av den.

Bilagor

1. <http://www.regeringen.se/remisser/2018/03/remiss-av-promemoria-om-mer-fastighetsnara-insamling-av-forpackningsavfall-och-returpapper/>